

แนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพ(4)

เหลือกิน เหลือใช้

ในเรื่องกฎระเบียบด้านความปลอดภัยทางชีวภาพนั้น แต่ละประเทศก็วางกฎเกณฑ์ของตนเองตามความเหมาะสม จำเป็นใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ เพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพ โดยอาจคัดแปดจากระดับนานาชาติ จากหลายประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือชาติที่กำลังพัฒนา ซึ่งท่านสุทัศน์ ศรีวัฒนพงษ์ แห่งศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ ต่อมาย้ายสังกัดมาอยู่ที่สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ได้ให้ข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

แนวทางการปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพ :

ในระดับนานาชาติหลายประเทศทั้งที่พัฒนาแล้ว และที่กำลังพัฒนา ได้จัดทำกฎระเบียบและแนวทางการปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยทางชีวภาพ สำหรับงานวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องพันธุวิศวกรรม หรือ rDNA กฎระเบียบและแนวปฏิบัติของแต่ละประเทศอาจแตกต่างกันบ้าง แต่เมื่อพิจารณาระดับสากลแล้ว ส่วนใหญ่แล้ว มีกันมากกฎระเบียบและแนวปฏิบัติที่ใช้กันอยู่ในประเทศที่พัฒนาแล้วมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้น ๆ ในระดับนานาชาติ มีหลายหน่วยงาน เช่น Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) และ United Nations Industrial Development Organization (UNIDO) ได้จัดทำกฎระเบียบและแนวปฏิบัติขึ้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือชาติต่าง ๆ ที่ยังไม่พร้อมที่จะดำเนินการเองได้

สำหรับประเทศไทย ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2533 โดยศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (สทช.) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานด้านพันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพขึ้น จนกระทั่ง ธันวาคม พ.ศ. 2535 เมื่อ สทช. ย้ายสังกัดมาอยู่กับ

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) แล้ว รายละเอียดของแนวทางปฏิบัติมีค่อนข้างมาก สทช. จึงได้จัดพิมพ์แนวทางดังกล่าวขึ้น 2 เล่ม เล่มหนึ่ง เป็นแนวปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ และอีกเล่มหนึ่งสำหรับภาคสนาม

เพื่อให้การดำเนินงานควบคุมดูแลงานวิจัยและพัฒนาทางด้านนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สทช. โดยคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ได้แต่งตั้ง คณะกรรมการกลางด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ (National Biosafety Committee-NBC) ขึ้น ในเดือนมกราคม 2536 จากนั้นหน่วยงานวิจัยและพัฒนาของราชการและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้ทยอยตั้งคณะกรรมการสถาบัน (Institutional Biosafety Committee-IBC) ของตนเองขึ้น

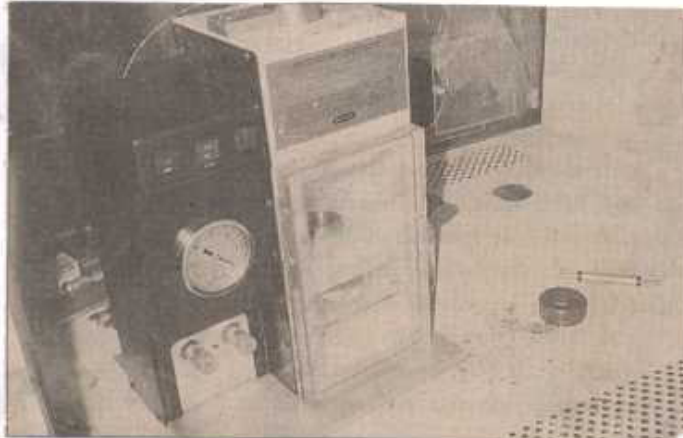
ความปลอดภัยทางชีวภาพยังเป็นเรื่องใหม่ในประเทศไทย สทช. ในฐานะเป็นสำนักงานเลขานุการได้เวียนหนังสือและแนวทางการปฏิบัติให้หน่วยงานต่าง ๆ รับทราบ และได้ดำเนินการจัดการประชุมสัมมนา และฝึกอบรม ที่ผ่านมามาก่อนฉบับครั้ง ทั้งที่จัดเองและร่วมกับต่างชาติและ

นานาชาติ ทั้งนี้เพื่อให้แนวทางปฏิบัติเป็นที่รู้จักและดีปฏิบัติโดยหน่วยงานต่าง ๆ ต่อไป

ระบบการประสานงานภายในประเทศ
ความรับผิดชอบในการดูแลความปลอดภัยทางชีวภาพนั้น หากเข้าใจระบบอย่างถ่องแท้ และดำเนินการตามแนวทางที่วางไว้ จะมีขั้นตอนโดยสังเขปดังนี้

1. นักวิจัยต้องรับผิดชอบในเบื้องต้น ทั้งในการดำเนินการระดับห้องปฏิบัติการ ตลอดจนการทดสอบภาคสนาม
2. หากนักวิจัยมีปัญหา ให้ขอคำแนะนำจากคณะกรรมการสถาบันได้

A เครื่องตรวจสอบพื้นที่ที่มีมือสูดออกเครื่องในขณะนี้

3. คณะกรรมการสถาบัน มีหน้าที่ดูแลงานวิจัยและพัฒนาในสถาบันนั้น ๆ หากมีปัญหาเกี่ยวกับกฎระเบียบ หรือแนวปฏิบัติให้ปรึกษาคณะกรรมการกลางได้

4. คณะกรรมการกลาง มีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการสถาบัน วางแนวทางการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ

ในการดำเนินงานต่าง ๆ ดังกล่าว ศร. ทำหน้าที่ประสานงาน ในฐานะสำนักงานเลขานุการ ซึ่งรวมทั้งการประสานงานระดับนานาชาติด้วย

ผมเพิ่งกลับมาจากประเทศจีน ไปดูเขาปลูกฝ้ายยี่ปี ซึ่งได้ผลเต็มที่แล้ว ที่ใกล้เมืองหนานจัน ตำบลเจินอั้ง เป็นหมู่บ้านการเกษตรตัวอย่าง ปรากฏว่าก่อนจะอนุญาตโดยทางรัฐบาลเขาทดลองแล้วทดลองอีก นับจากปี 1996 หรือกว่า 4 ปีแล้ว และทางการเริ่มยอมให้ชาวต่างชาติ อเมริกา แคนาดา กับจีน ประเทศอื่นก็เริ่มไปแล้ว อย่างที่ออสเตรเลีย สเปน และแอฟริกาใต้ เป็นต้น

การปลูกชายผ้าที่ไปเรื่อย ๆ และในเมืองจีนเริ่มในหลายพื้นที่ แต่พยายามให้มีความหลากหลาย ไม้ให้ผูกขาด ทั้งจีนเองก็พยายามศึกษาค้นคว้าในแนวทางของจีนด้วยต่างหาก เมื่อรู้แน่ชัดว่าฝ้ายยี่ปี GMO ปลอดภัย ไม่เจอผลเสีย ทางการจีนก็ไฟเขียว ให้ปลูกได้เพิ่มขึ้นในหลายมณฑล และก็ได้ผลดีทุกแห่ง

ของเมืองโกทอรวาทำที่ทดลองมาแล้วได้ผลดีเพียงแต่ไม่เป็นข้าว และเมล็ดมีมือดีชอบเอาออกไปปลูกนอกโครงการทดลอง และก็เป็นข้าวดีกว่าที่ทดลองจริง ๆ !

ไตรรัตน์ สุนทรประภัสสร